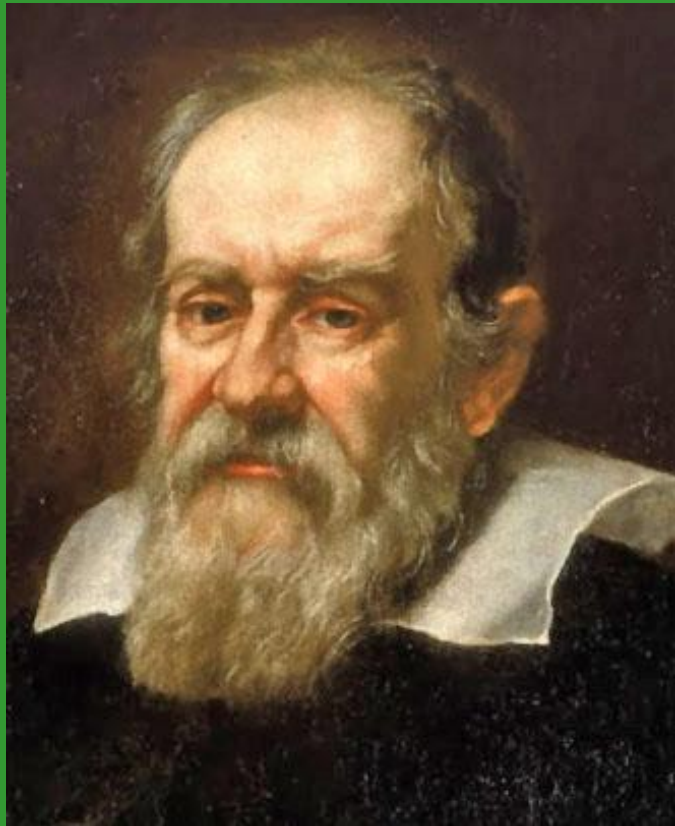

Епіграф до уроку

Природа формує
свої закони мовою
математики.

Г.Галілей

АС діагностування серцевих захворювань

Програма Довідка

Режим роботи

- Дослідження ЕКГ здорового серця
- Дослідження ЕКГ інфаркту міокарда
- Розпізнавання існуючих ЕКГ
- Дослідження ЕКГ серцевих захворювань

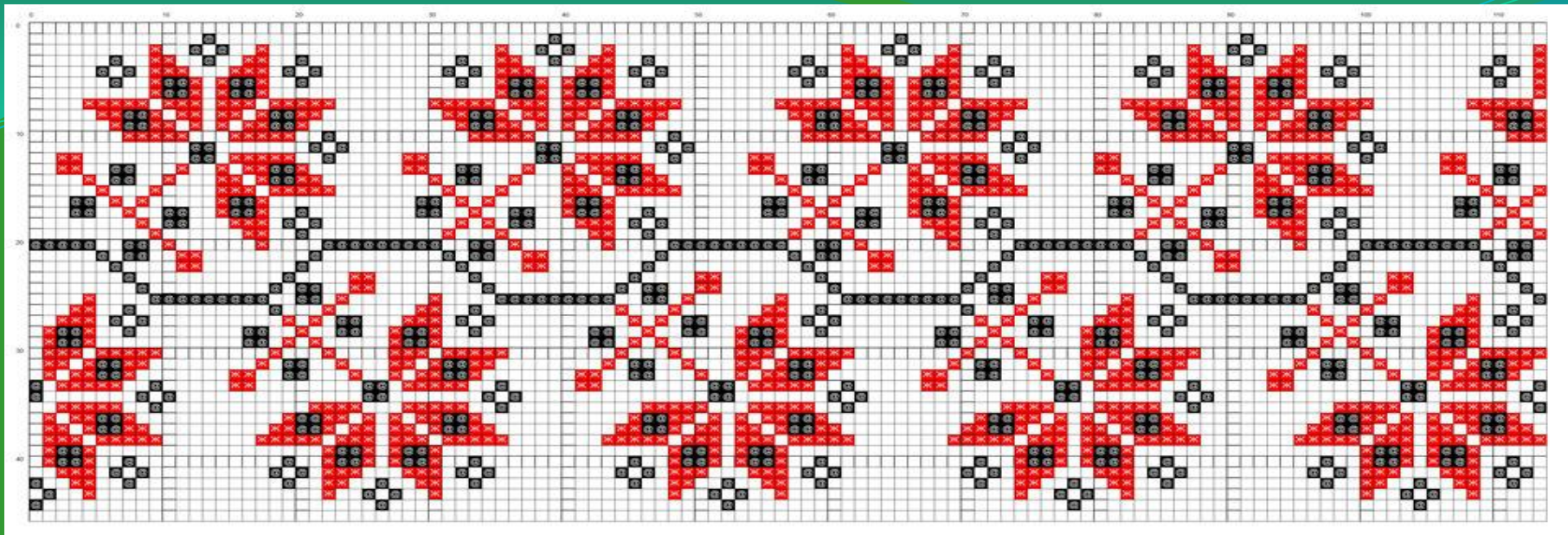
Кардіограма

Дитяча школа Гауді в Барселоні

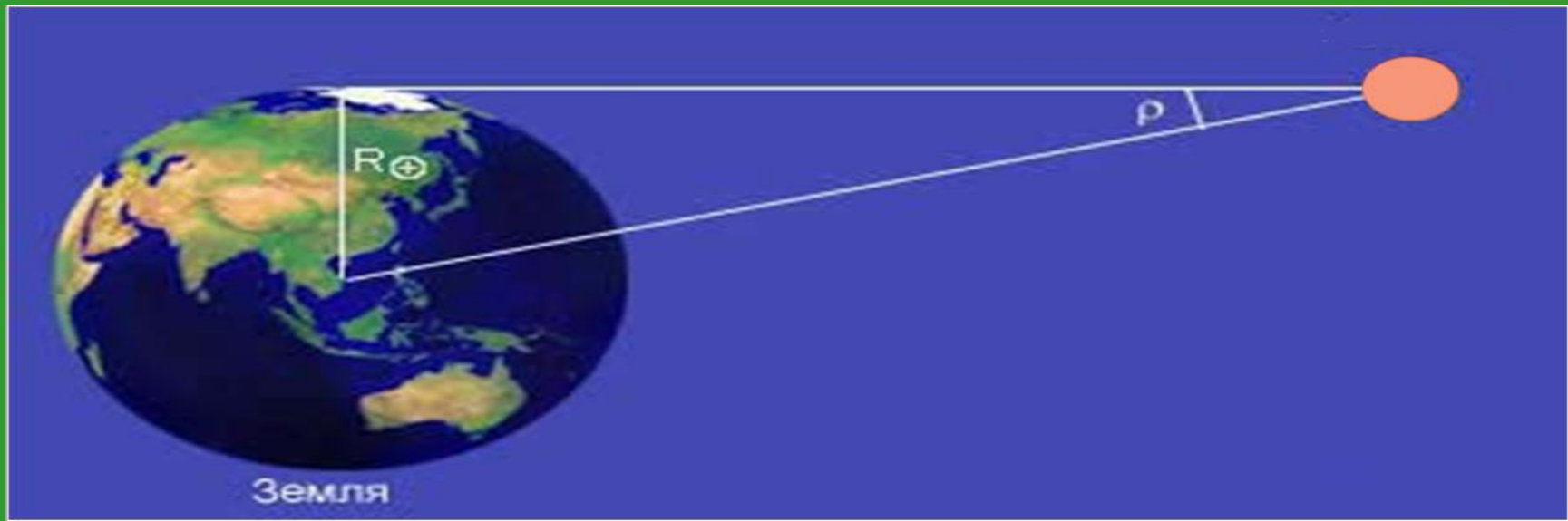
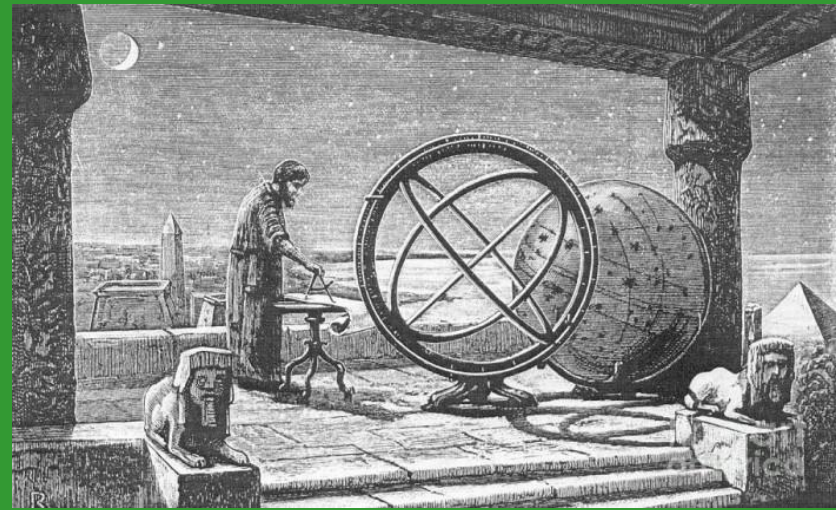

Portuguese man-of-war (Physalia physalis)

- Тригонометрія у перекладі з грецької означає «вимірювання трикутників» Тригонометрія (від грец. **trigwnon** - трикутник и **metrew** - виміряю)
- Тригонометрія була викликана до життя необхідністю вимірювати кути.
- Першими кроками тригонометрії було встановлення зв'язків між величиною кута та відношенням спеціально побудованих відрізків прямих.

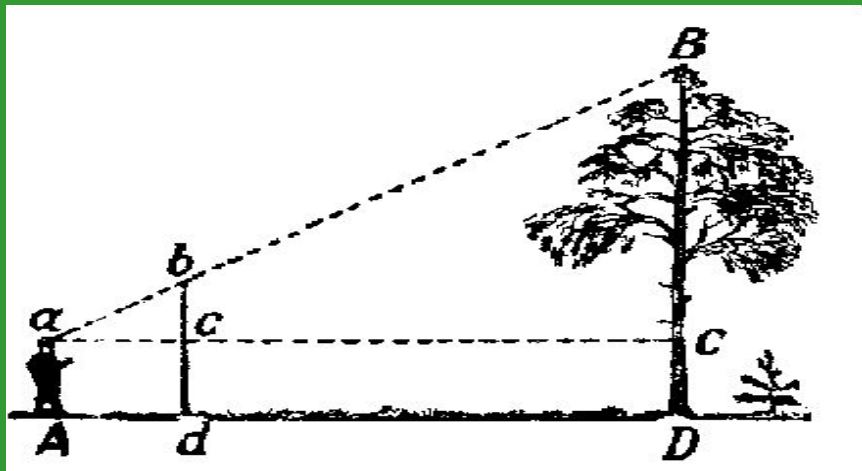
Історики вважають,
що тригонометрію створили
стародавні астрономи.

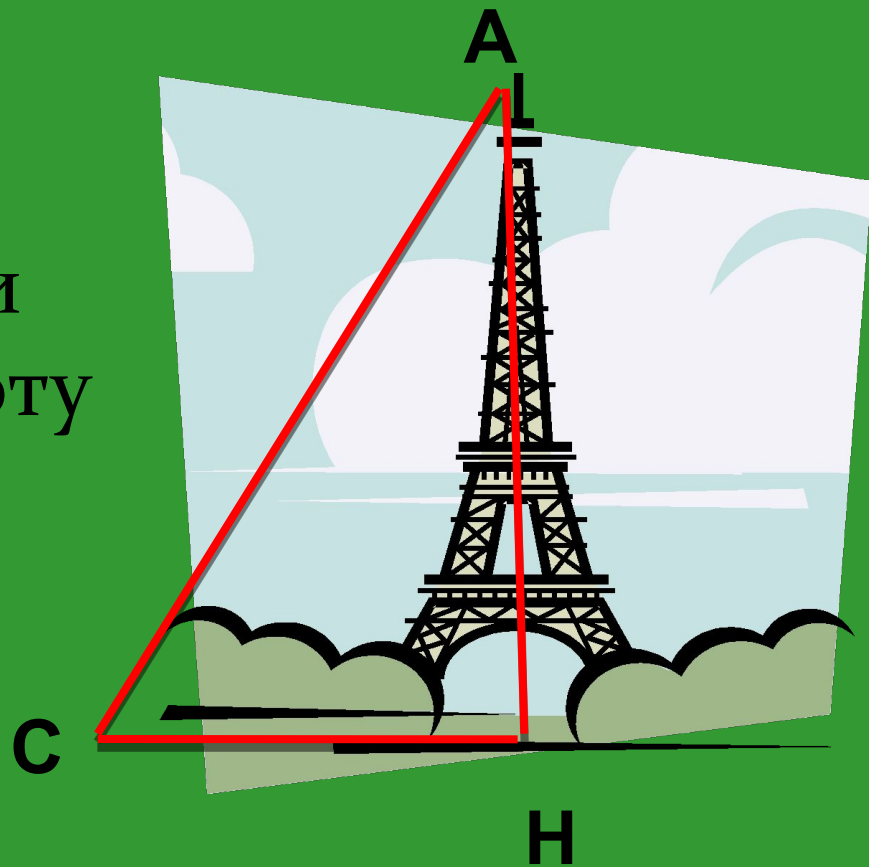
історія тригонометрії

За допомогою зірок
обчислювали
місцезнаходження
корабля в морі.

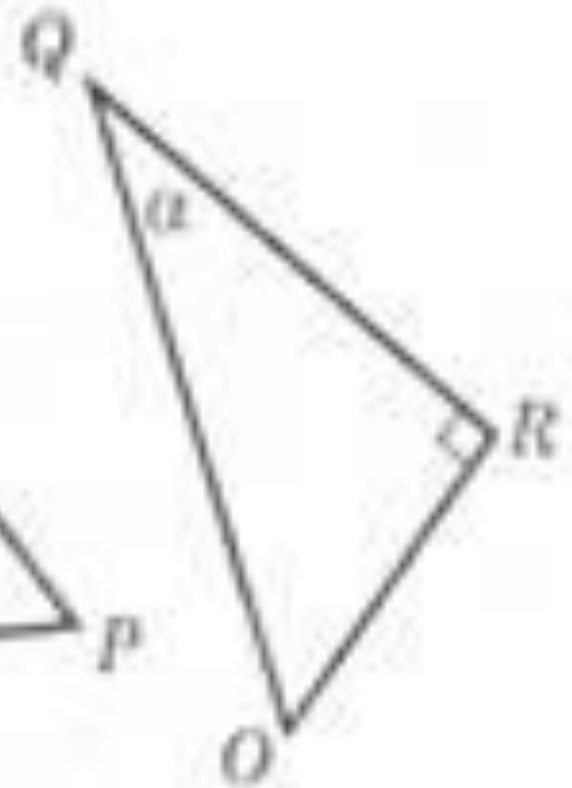
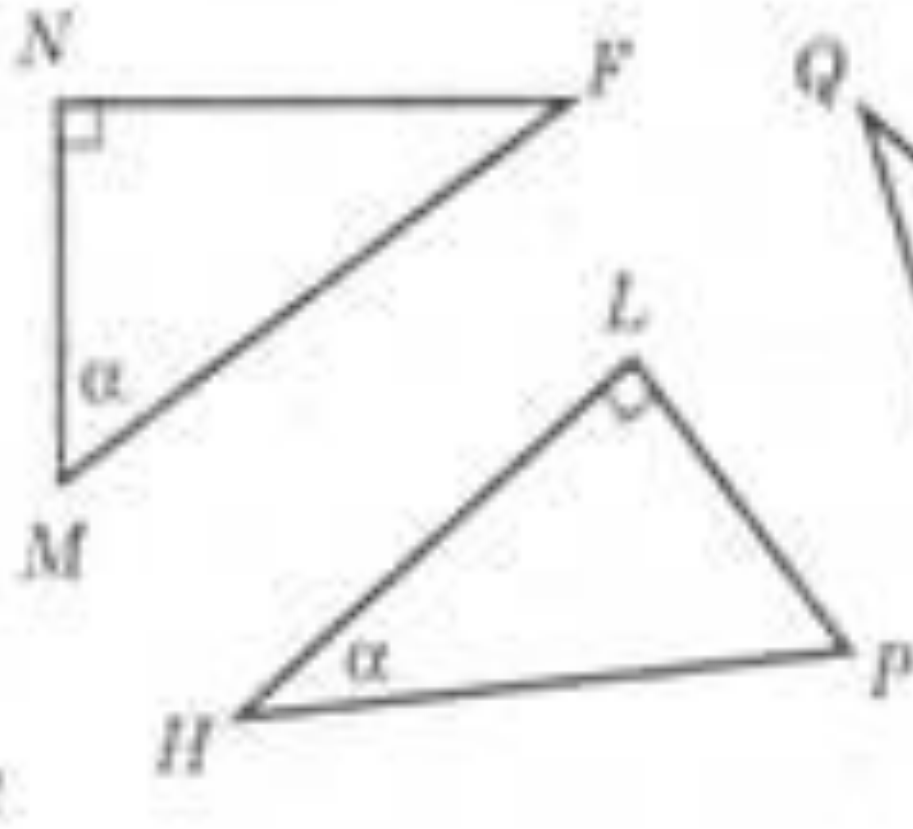

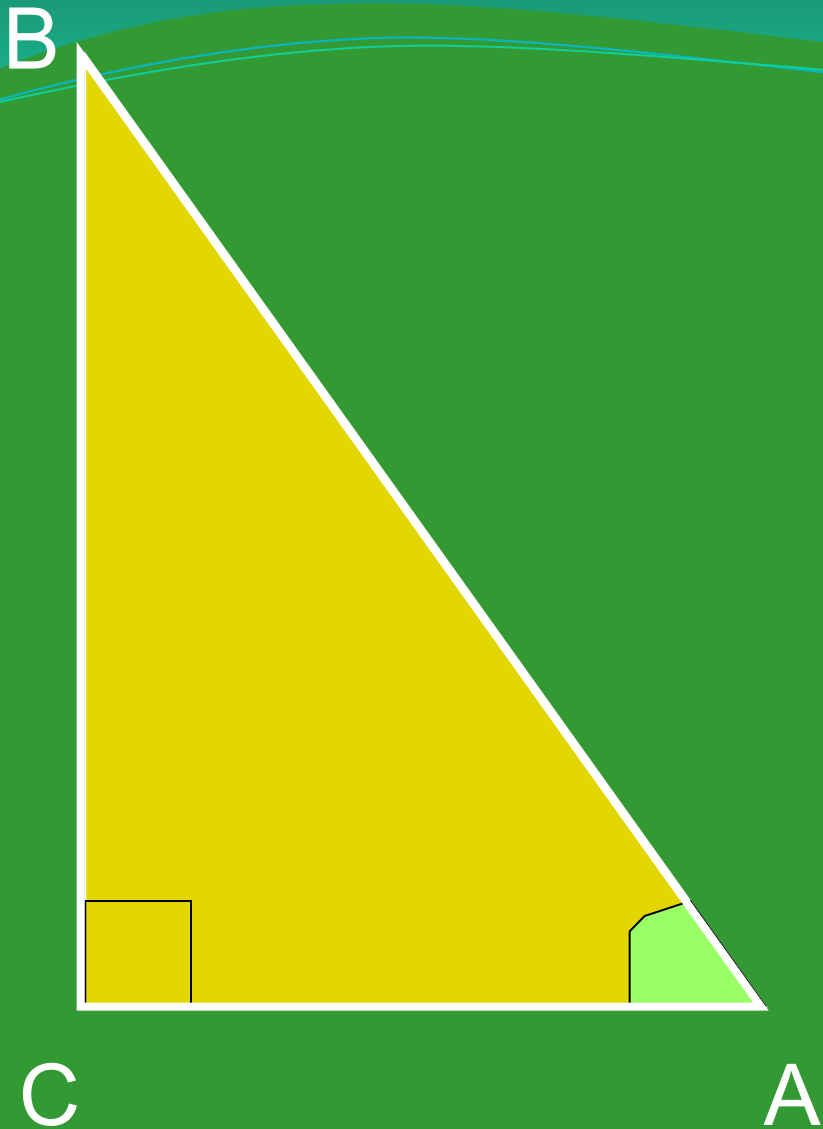
Давні люди обчислювали
висоту дерева, порівнюючи
довжину його тіні з
довжиною тіні від шеста,
висота якого була відома.

- За допомогою співвідношень між кутами та сторонами прямокутного трикутника люди вимірювали висоту споруд.

**Синус, косинус,
тангенс оострого
кута прямокутного
трикутника**

$$\sin \angle A = \frac{BC}{AB}$$

$$\cos \angle A = \frac{AC}{AB}$$

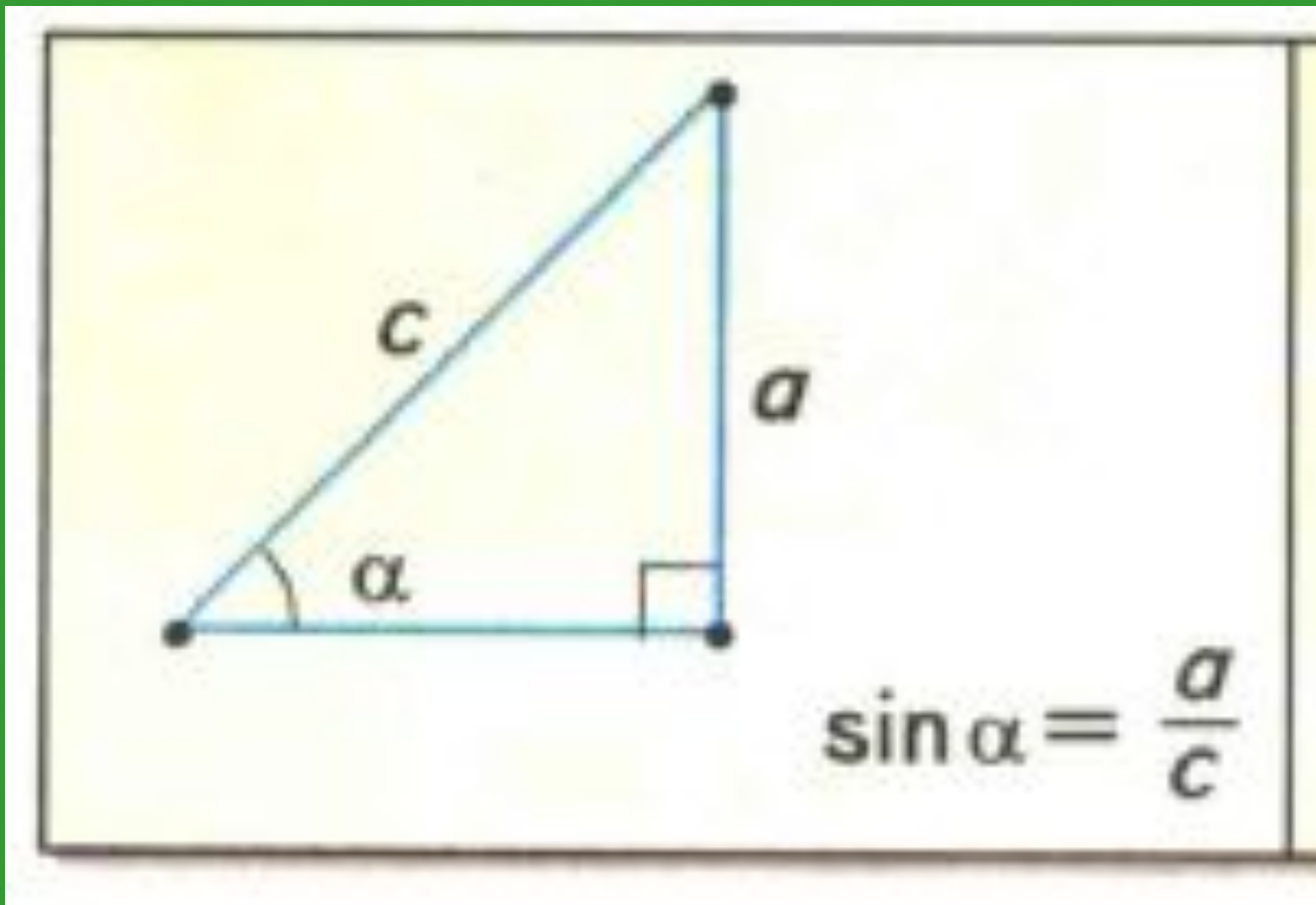
$$\operatorname{tg} \angle A = \frac{BC}{AC}$$

$$\sin \angle B = ?$$

$$\cos \angle B = ?$$

$$\operatorname{tg} \angle B = ?$$

Синусом острого угла прямогоутого трикутника називається відношення протилежного катета до гіпотенузи.

Історія синусів

- Індійські математики слово синус записали як «джива» - тятива лука.
- Арабські математики переводити з індійської мови не захотіли і записав його по буквам «д-ж-и-в-а». Потім подумали: «Що тут написано? «Джиба»? Мабуть «Джайб»?» «Джайб» - це пазуха.
- Європейські математики слово пазуха перевели на латинь як синус (впадина, кривизна).
- Помилку помітили лине в 19 сторіччі, але міняти нічого не стали. Адже це нікому не заважало.

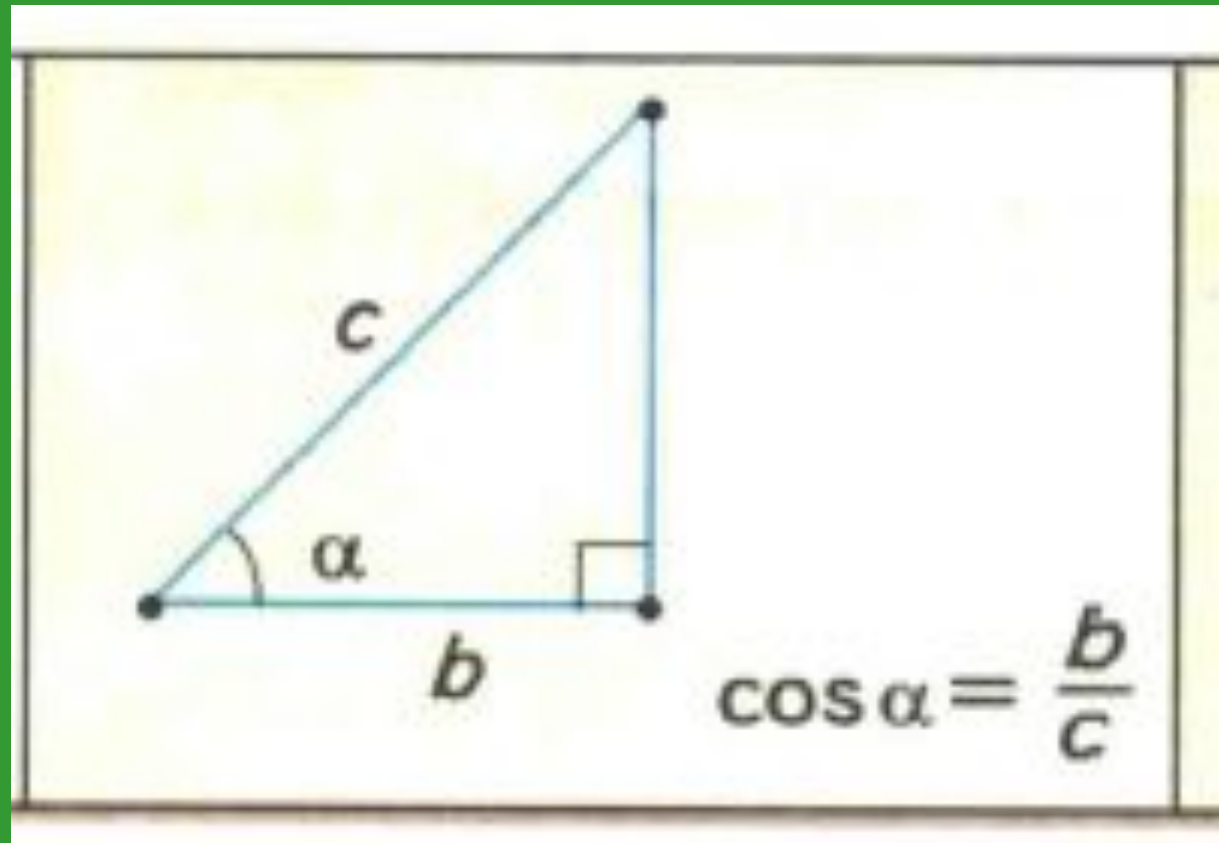
Видатний індійський астроном і математик АРІАБХАТА вперше ввів потяття «джива»

Пам'ятник
Аріабхаті на
території
університету
в Пуне

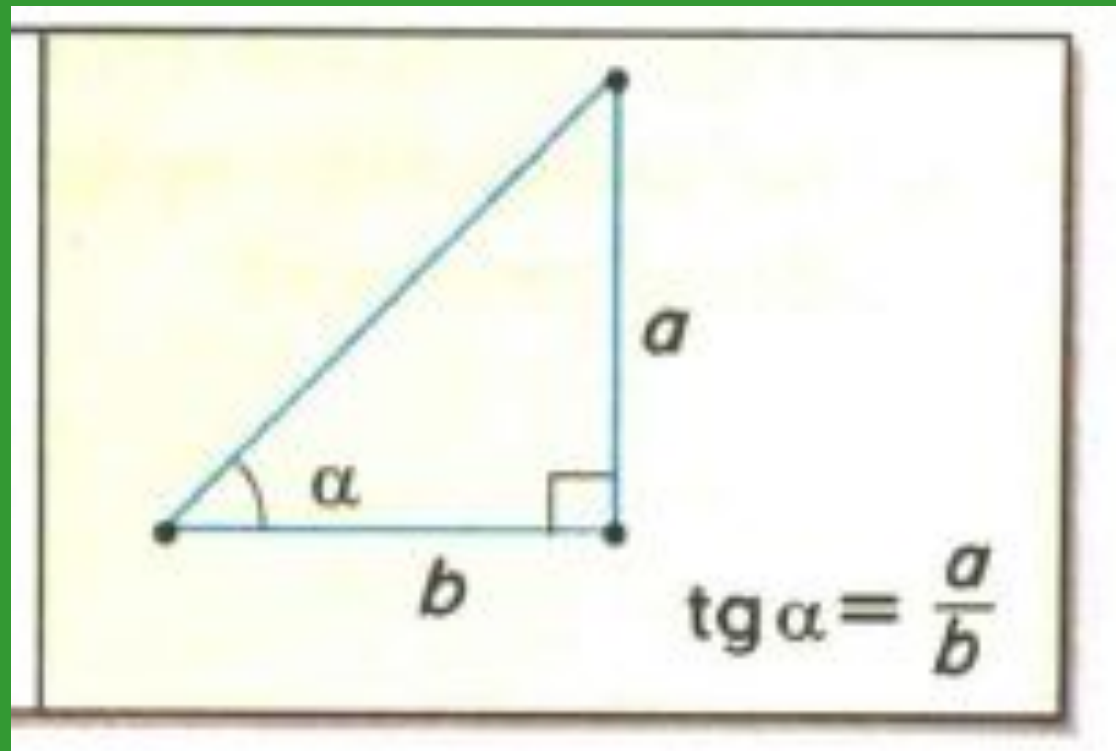

- Косинусом острого угла прямокутного трикутника називається відношення прилеглого катета до гіпотенузи.

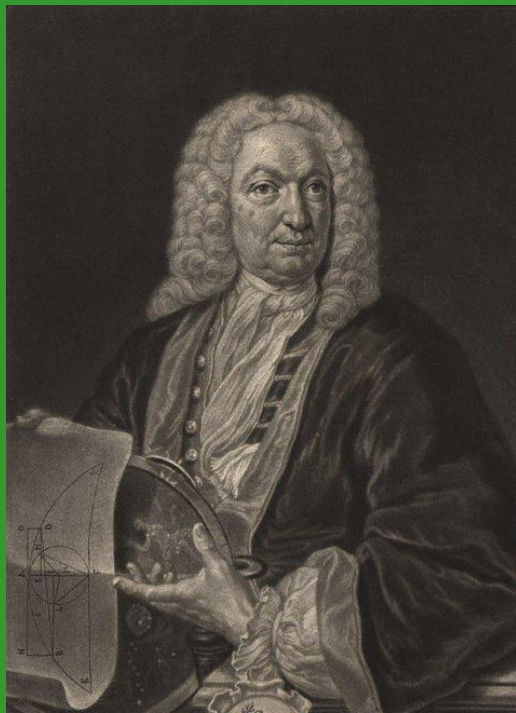
**Косинус – від латинського
«компліментарі синус» -
додатковий синус.**

- Тангенсом острого угла прямокутного трикутника називається відношення протилежного катета до прилеглого.

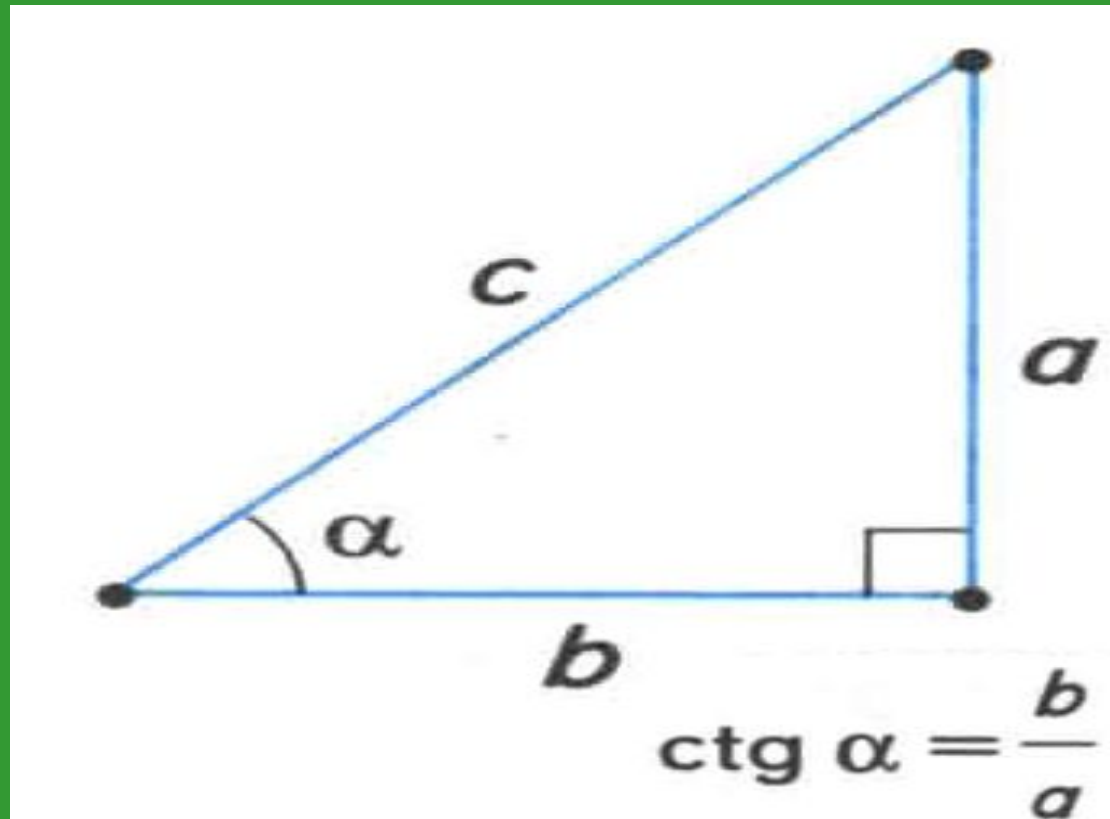

Гангенс – у перекладі з латинської «ДОТИЧНИЙ»

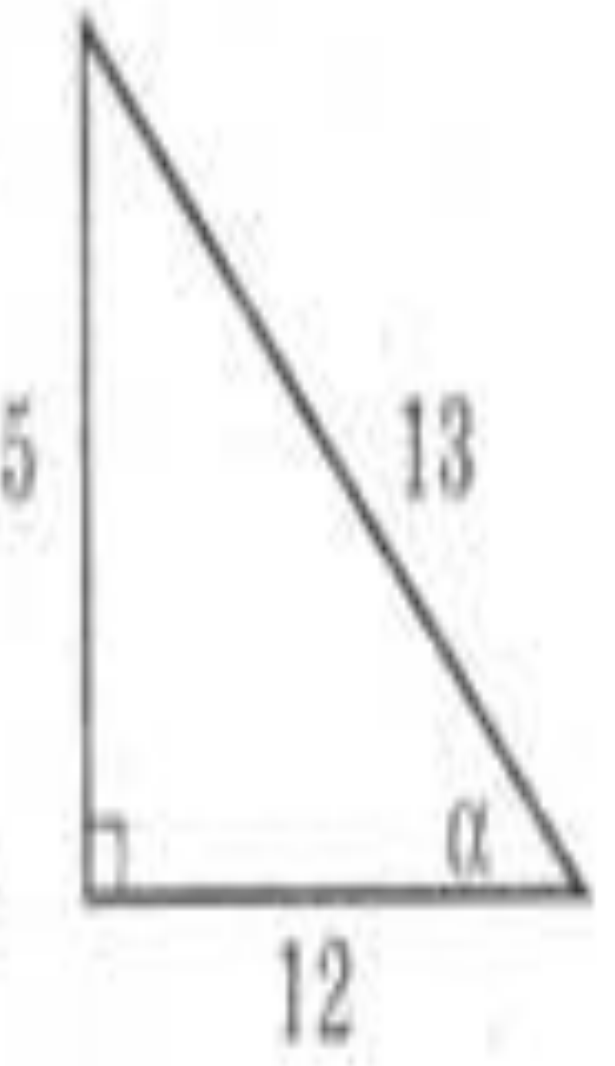
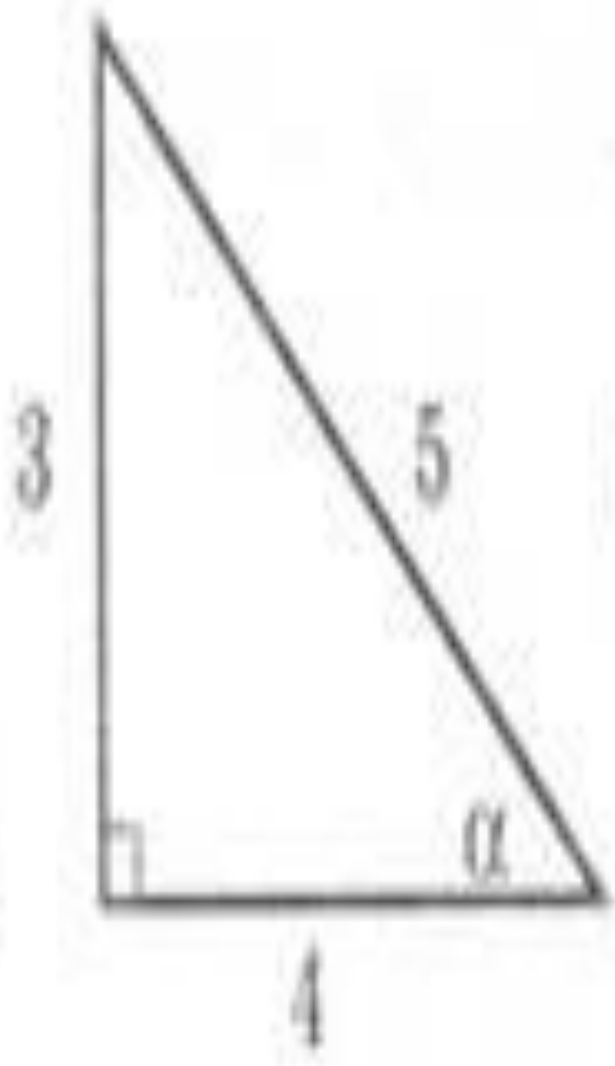
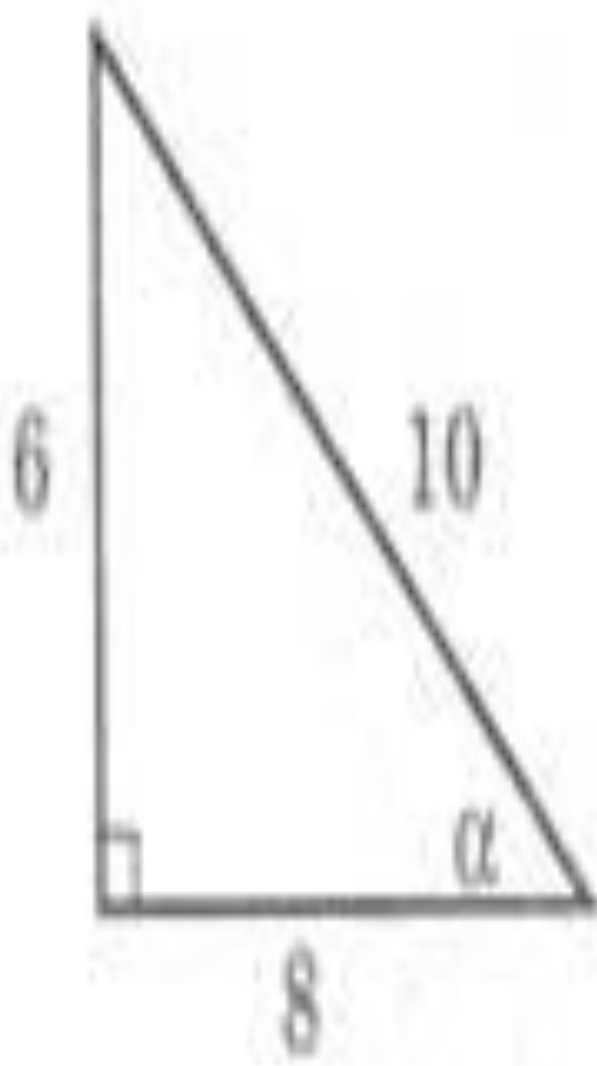
- Сучасні позначення $\sin$, $\cos$, $\tg$ уперше застосував швейцарський математик Й. Бернуллі в листі до Леонарда Ейлера (1739).
- Ейлер визнав їх найзручнішими. Авторитет Ейлера сприяв тому, що ці позначення стали загальноприйнятими.

- Котангенсом острого угла прямокутного трикутника називається відношення прилеглого катета до протилежного.

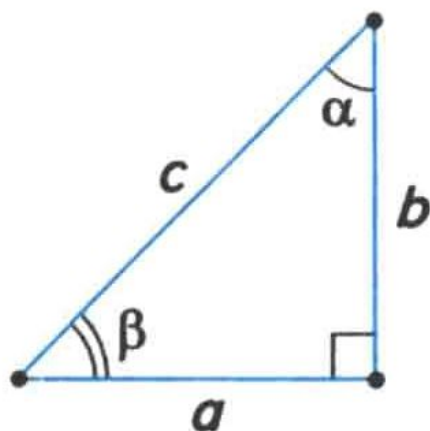

Розв'язування задач (усно)

890'. За малюнком 447 назвіть правильну відповідь:

- 1) для кута α відношення $\frac{a}{c}$ є: а) $\sin \alpha$; б) $\cos \alpha$; в) $\operatorname{tg} \alpha$;
- 2) для кута β відношення $\frac{a}{c}$ є: а) $\sin \beta$; б) $\cos \beta$; в) $\operatorname{tg} \beta$;
- 3) для кута β відношення $\frac{b}{a}$ є: а) $\sin \beta$; б) $\cos \beta$; в) $\operatorname{tg} \beta$.

Мал. 447

889' Назвіть правильну відповідь (мал. 446).

1) $\operatorname{tg} \beta$ дорівнює:

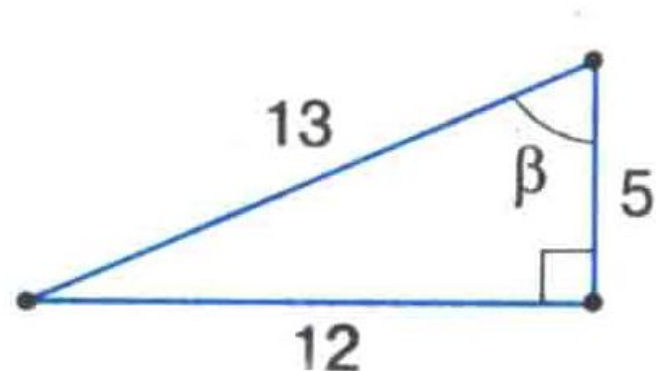
а) $\frac{5}{12}$; б) $\frac{12}{5}$; в) $\frac{5}{13}$;

2) $\cos \beta$ дорівнює:

а) $\frac{12}{13}$; б) $\frac{13}{5}$; в) $\frac{5}{13}$;

3) $\sin \beta$ дорівнює:

а) $\frac{5}{12}$; б) $\frac{12}{13}$; в) $\frac{13}{5}$.

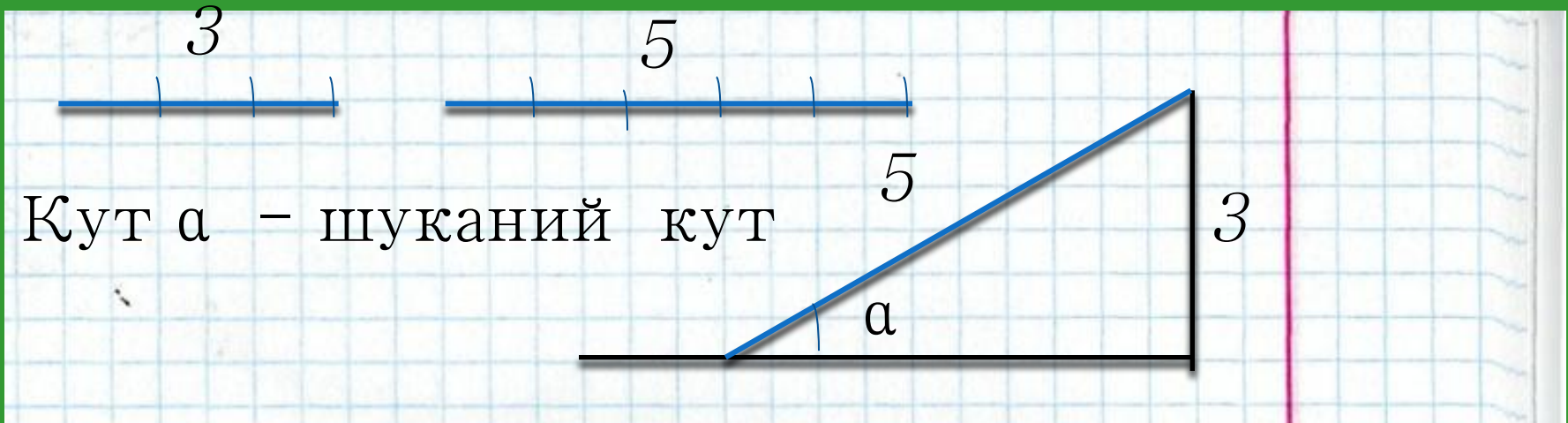
Мал. 446

Побудова кута за його тригонометричними функціями

Побудова кута за його тригонометричними функціями

Задача 1. Побудувати кут, синус якого дорівнює $\frac{3}{5}$
Побудова

За допомогою довільного розхилу циркуля будуємо два відрізки 3:5.

Будуємо прямокутний трикутник за даною гіпотенузою та катетом

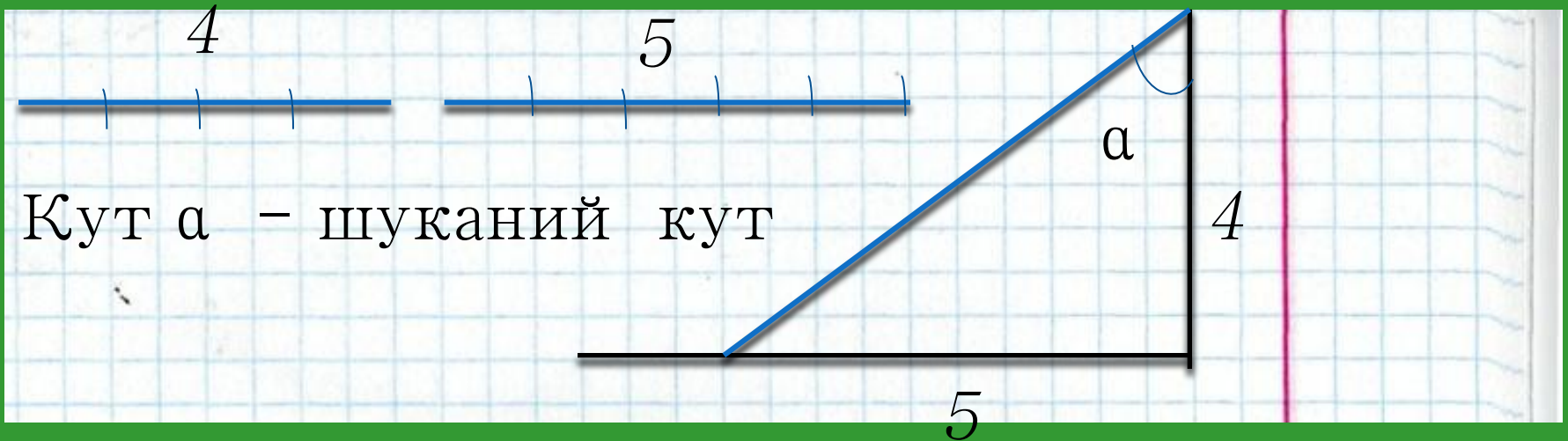
Побудова кута за його тригонометричними функціями

$\frac{5}{4}$

Задача 1. Побудувати кут, тангенс якого дорівнює

Побудова

За допомогою довільного розхилу циркуля будуємо два відрізки 4:5.

Будуємо прямокутний трикутник за даними катетами

Розмірковуємо

1. Чи правильна нерівність $\sin a > 1$? Відповідь пояснити.

2. Чи правильна нерівність $\cos a > 1$? Відповідь пояснити.

3. Чи правильна нерівність $\operatorname{tg} a > 1$? Відповідь пояснити.

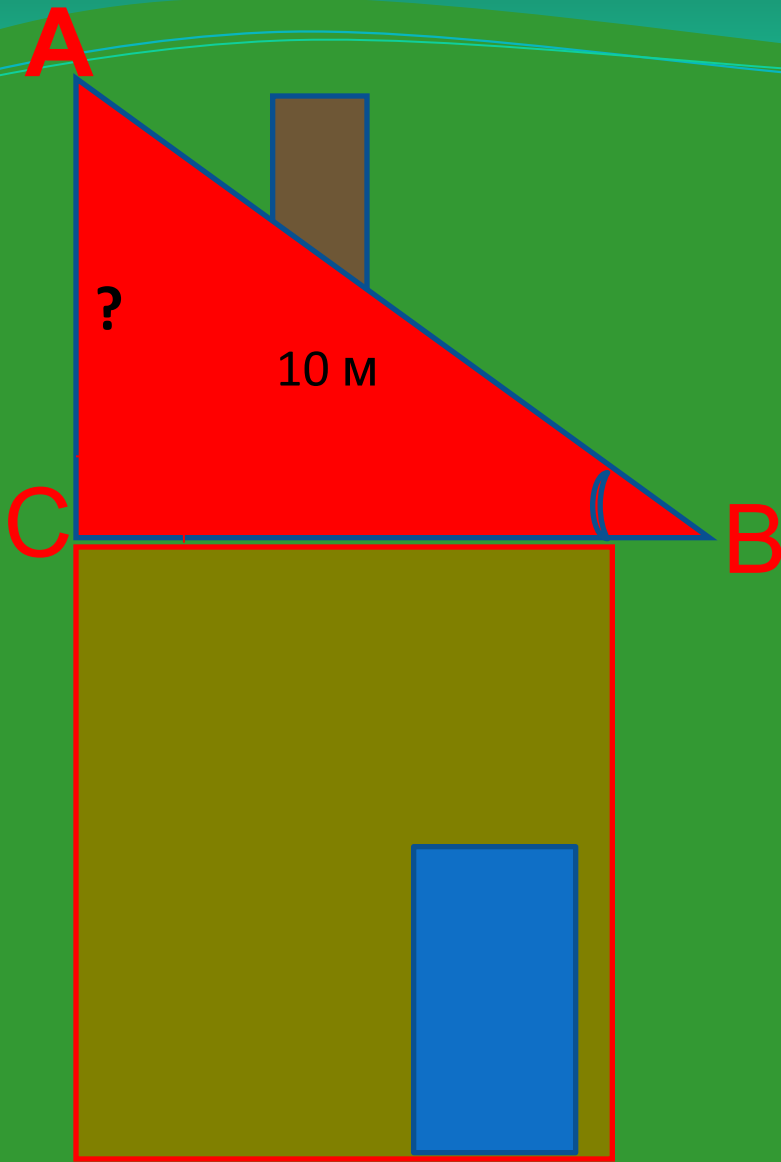
Висновок

Значення $\sin a$, $\cos a$ не може бути більше одиниці, тому, що катет завжди менший від гіпотенузи.

Значення $\operatorname{tg} a$, $\operatorname{ctg} a$ може бути більше одиниці і менше одиниці, тому, що катети можуть бути і менше і більше один одного.

Розв'язування задач

- Задача 1.
- Знайдіть синус, косинус, тангенс найменшого кута єгипетського трикутника.

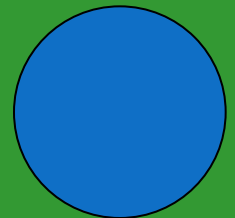

Задача 2.
Знайдіть довжину вертикального стропила кривлі даху, якщо довжина похилої кривлі дорівнює 12 метрів, а синус кута нахилу – 0,5

Розв'язування задач

Задача 3. (№ 668)

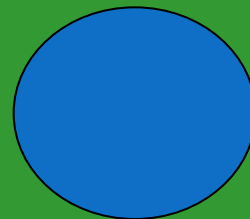
Катети прямокутного трикутника дорівнюють 8 см і 15 см. Обчисліть синус, косинус і тангенс найменшого кута трикутника.

Розв'язування задач

- Задача 4 .
- У прямокутному трикутнику ABC (кут $C = 90^\circ$) катет $a = 5$ см, гіпотенуза $c = 13$ см. Знайдіть синус, косинус, тангенс кута B .

Розв'язування вправ. Робота з підручником. (стр. 177)

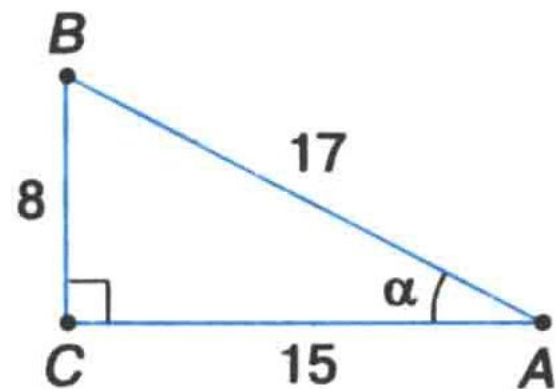
893° За даними, наведеними на малюнку 449, знайдіть синус, косинус і тангенс кута α з точністю до 0,1.

Розв'язання

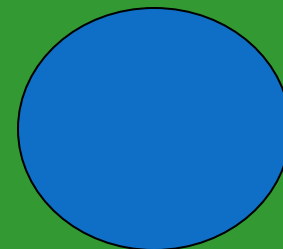
$$\sin \alpha = \frac{BC}{AB}; \quad \sin \alpha = \frac{8}{17} \approx 0,5;$$

$$\cos \alpha = \frac{AC}{AB}; \quad \cos \alpha = \frac{15}{17} \approx 0,9;$$

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{BC}{AC}, \quad \operatorname{tg} \alpha = \frac{8}{15} \approx 0,5.$$

Мал. 449

Рефлексія

Програма Довідка

Режим роботи

Дослідження ЕКГ
здорового серця

Дослідження ЕКГ
інфаркту міокарда

Розпізнавання
існуючих ЕКГ

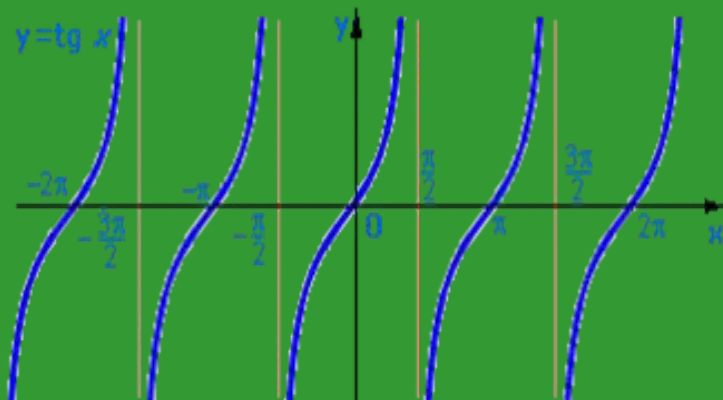
Дослідження ЕКГ
серцевих
захворювань

Кардіограма

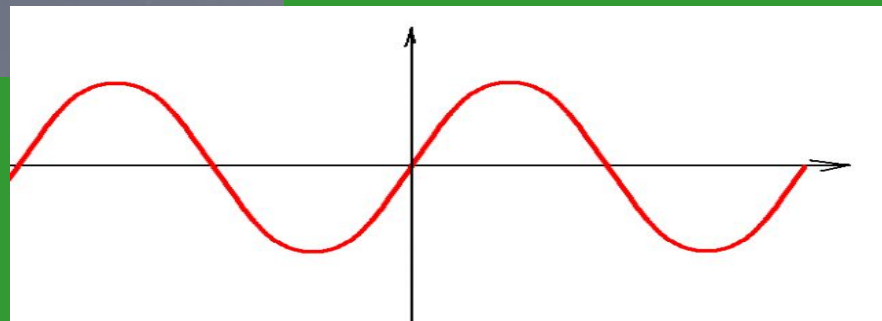

За допомогою графіків синуса та косинуса описується робота серця людини.

- Рух риб у воді відбувається за законом синуса або косинуса.
- Під час плавання тіло риби приймає форму схожу на графік тангенса

Під час польоту птаха траєкторія помаху крил нагадує графік синуса

Теорія Веселки

Веселка виникає в результаті того, що сонячне світло зазнає заломлення в крапельках води, зважених у повітрі за законом заломлення:

n_1 – показник заломлення першого середовища

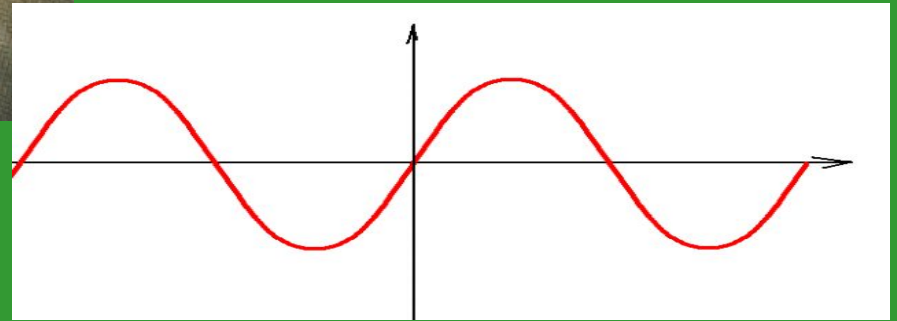
n_2 – показник заломлення другого середовища

α -кут падіння, β -кут заломлення світла

$$\sin \alpha / \sin \beta = n_1 / n_2$$

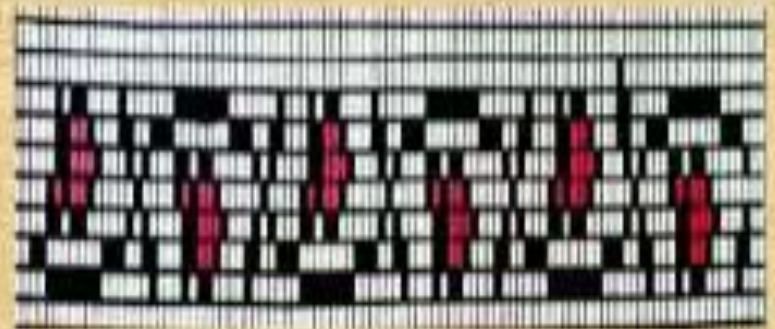

Кривля дитячої школи Гауді в Барселоні нагадує графіки синуса або косинуса

Синус (від лат. ***sinus***) – вигин,
кривизна.

Домашнє завдання

Домашнє завдання

Опрацювати параграф 19.1

Розв'язати:

№665 (середній рівень)

№ 667 (достатній рівень)

№676 (високий рівень)

● Дякую за співпрацю!